

פתרון בחינת הבגרות בגאוגרפיה 5 יח"ל
שאלון מספר: 574, 057102
מוגש על-ידי אורי רעי ושומץ
מורים ברשת בתי-הספר של "יואל גבע"

חלק ב' - חבל שלא נלמד

תשובה לשאלה 1

א. מאפיינים פיסיים של האזורים השונים באוסטרליה (על התלמיד לציין שניים):

- (1) מדבר ויקטוריה הגדול – אזור המשתרע בדרום מערב אוסטרליה, אזור רמתי עם מספר ימות סגורות.
- (2) גרייט דיביידינג ריינג' – רכס הררי המשתרע לאורכה הדרום-מזרחי של אוסטרליה, לאורך קו החוף הפסיפי. גובהו הממוצע בין 1000-1500 מ', וזורמים ממנו נהרות רבים, בעיקר לכיוון מערב, המתנקזים לנהר דרלינג.
- (3) אזור מפרץ קרפנטריה – מישור חוף המשתרע בצפון אוסטרליה ומתאפיין במפרצים ונהרות רבים, החוצים אותו ונשפכים למפרץ.

ב. באוסטרליה אין רעידות אדמה בעוצמה גדולה מאחר שאוסטרליה ממוקמת במרכז הלוח ההודי-אוסטרלי, ואין בקרבתה מגע בין לוחות טקטוניים (אזורי פתיחה והפחתה), המהווה גורם עיקרי לרעידות אדמה חזקות.

תשובה לשאלה 2

א. תיפרוסת האוכלוסייה באוסטרליה:

- (1) אזורים צפופי אוכלוסייה:
ככלל, רוב אוכלוסיית אוסטרליה מרוכזת לאורך חופי הים, בעיקר בדרום מזרח המדינה. הריכוזים העיקריים הם:
דרום מזרח אוסטרליה – מדינות ניו סאות' ווילס וויקטוריה.
חופי קווינסלנד במזרח אוסטרליה.
בחוף הדרום מערבי והרי דרלינג.
- (2) אזורים דלילים:
מרכז אוסטרליה דליל באוכלוסייה, וכך גם האזורים הצפוניים.

- ב. שלושה גורמים המשפיעים על תיפרוסת אוכלוסייה:
- 1 קרבה לים – הים מהווה מקור תעסוקתי מגוון (דייג, נמל, תיירות ונופש). כמו כן, האקלים ליד הים מתון יותר, ולכן רוב האוכלוסייה מתרכזת לאורך חופי הים.
  - 2 קרבה למחצבים – קרבה למחצבים מאפשרת התפתחות תעשייתית, המהווה מקור תעסוקה. לדוגמא, בחלקה הדרום-מזרחי של אוסטרליה, בניו סאות' וילס וויקטוריה, מצויים מחצבים כמו פחם וברזל, אשר אפשרו התפתחות תעשיית ברזל, פלדה ומכונות בסידני, מלבורן ואדלייד.
  - 3 אקלים – אקלים קיצוני כמו האקלים המדברי, מונע התיישבות של אוכלוסייה. לדוגמא, במרכז אוסטרליה משתרע אזור מדברי עם טמפרטורות קיצוניות, לכן האזור דליל מאוכלוסייה.

תשובה לשאלה 3

- א. שני נימוקים לקביעה זו הם:
- 1 תל"ג גבוה מאד – עובדה זו מעידה על רמת חיים גבוהה ויכולת ייצור גבוהה.
  - 2 אחוז המועסקים בשירותים גבוה ועומד על 70% - עובדה זו מעידה על רמת שירותים גבוהה הכוללת, בין היתר, רפואה, השכלה ושירותים פיננסיים ברמה גבוהה.
- ב. השונה במבנה הייצוא של אוסטרליה ממדינות מפותחות אחרות הוא האחוז הגבוה יחסית של ייצוא מחצבים. הסבר אפשרי למצב זה קשור לעודפים עצומים של מחצבים כמו פחם וברזל ביחס לגודל האוכלוסייה, ולצריכה המקומית.

תשובה לשאלה 4

- א. המדרג העירוני של אוסטרליה ייחודי, וכולל למעשה שתי ערים גדולות - סידני ומלבורן. שאר הערים קטנות מהן בערך במחצית, כלומר מערך עירוני מדורג ומסודר.
- ב. קנברה נבחרה כעיר בירה כי היא ממוקמת במרכז, בין שתי הערים הגדולות במדינה - סידני ומלבורן. כך, למעשה, היא קרובה ונגישה לרוב אוכלוסיית

אוסטרליה. בנוסף, היא ממוקמת באזור שוליים, והעברת הבירה לאזור זה תרמה לפיתוחו.
הסיבה לכך, שמספר התושבים בקנברה נמוך, היא שקנברה ממוקמת באזור הררי המקשה על פיתוח תשתיות.

תשובה לשאלה 5

א. התאמת התחנות :

תחנה 1 – אליס ספרינגס.

תחנה 2 – קנברה.

ב. הגורמים להבדלים בין התחנות (על התלמיד לציין שניים) :

- 1) רוחב גיאוגרפי – קנברה ממוקמת על קו רוחב 36° דרום, כלומר דרומית לרצועת המדבריות העולמית. אליס ספרינגס, לעומת זאת, ממוקמת על קו רוחב 24° דרום, כלומר בתוך רצועת המדבריות העולמית. לכן, כמות המשקעים השנתית באליס ספרינגס נמוכה יותר מזו שבקנברה.
- 2) המרחק מהים משפיע על משרע הטמפרטורות וכמויות המשקעים – משרע הטמפרטורות באליס ספרינגס (15.5°) גבוה יותר משרע הטמפרטורות של קנברה (13°), מאחר וקנברה ממוקמת קרוב יותר לים, והים ממתן את הטמפרטורות ומעלה את הלחות.
- 3) הגובה הטופוגרפי - קנברה נמצאת על רכס הרים, ולכן ממוצע הטמפרטורות בה נמוך יותר. אליס ספרינגס, לעומת זאת, ממוקמת על רמה נמוכה, ולכן ממוצע הטמפרטורות בה גבוה יותר.